

KOMISIJAS LĒMUMS

(2011. gada 14. aprīlis),

ar ko pagarina pārejas periodu attiecībā uz lauksaimniecības zemes iegādi Slovākijā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2011/241/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Čehijas, Igaunijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas, Ungārijas, Maltas, Polijas, Slovēnijas un Slovākijas Pievienošanās līgumu,

ņemot vērā Čehijas, Igaunijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas, Ungārijas, Maltas, Polijas, Slovēnijas un Slovākijas Pievienošanās aktu un jo īpaši tā XIV pielikuma 3. nodaļu,

ņemot vērā Slovākijas līgumu,

tā kā:

- (1) 2003. gada Pievienošanās aktā ir paredzēts, ka saskaņā ar tajā izklāstītajiem nosacījumiem septiņus gadus pēc pievienošanās, t. i., līdz 2011. gada 30. aprīlim, Slovākija var paturēt spēkā aizliegumu iegādāties zemi tādām citu ES dalībvalstu fiziskām un juridiskām personām, kuras Slovākijā neveic uzņēmējdarbību, kuras nav Slovākijā reģistrētas vai kurām Slovākijā nav filiāļu vai aģentūru. Attiecībā uz kapitāla brīvu apriti, kas garantēta Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. līdz 66. pantā, tas ir pagaidu izņēmums. Šo pārejas periodu var pagarināt vienu reizi uz laiku līdz trijiem gadiem.
- (2) Slovākija 2011. gada 20. janvārī lūdza attiecībā uz lauksaimniecības zemes iegādi šo pārejas periodu pagarināt par trīs gadiem.
- (3) Pārejas perioda noteikšanas galvenais iemesls bija nepieciešamība Slovākijā saglabāt sociālekonomiskos apstākļus lauksaimnieciskās darbības veikšanai pēc vienotā tirgus ieviešanas un pārejas uz kopējo lauksaimniecības politiku. Jo īpaši tā mērķis bija kļiedēt bažas par iespējamo ietekmi, kādā uz lauksaimniecības nozari varētu būt lauksaimniecības zemes iegādes liberalizācijai sākotnēji lielo zemes cenu un ieņēmumu līmeņa atšķirību dēļ salīdzinājumā ar Apvienoto Karalisti, Austriju, Beļģiju, Dāniju, Franciju, Grieķiju, Itāliju, Īriju, Luksemburgu, Nīderlandi, Portugāli, Somiju, Spāniju, Vāciju un Zviedriju (turpmāk ES-15 dalībvalstis). Pārejas periods tika paredzēts arī tāpēc, lai atvieglotu lauksaimniecības zemes restitūciju un privatizāciju. Komisija 2008. gada 16. jūlija ziņojumā "Pārskats par 2003. gada Pievienošanās līgumā paredzētajiem pagaidu pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības nekustamā īpašuma iegādi" (turpmāk "starpposma

pārskats") jau uzsvērusi, ka ir svarīgi iepriekš minēto lauksaimniecības reformu pabeigt līdz paredzētam pārejas perioda beigām ⁽¹⁾.

- (4) Saskaņā ar Eurostat rīcībā esošajiem datiem lauksaimniecības zemes cenas Slovākijā ir zemākas nekā lauksaimniecības zemes cenas ES. Pilnīga lauksaimniecības zemes cenu izlīdzināšanās nebija gaidāma, un tā arī netika uzskatīta par pārejas perioda izbeigšanas nepieciešamu priekšnoteikumu. Tomēr lauksaimniecības zemes cenu atšķirības starp Slovākiju un ES-15 ir tik lielas, ka tās varētu kavēt sekmīgu virzību uz cenu izlīdzināšanos. Ja zeme ir lēta, būtisks ir arī spekulatīvo darījumu risks.
- (5) Līdzīgi kā par lauksaimniecības zemes cenu līmeni Eurostat dati liecina, ka starp Slovākiju un ES-15 valstīm joprojām pastāv arī ievērojamas iedzīvotāju pirktspējas un IKP atšķirības uz vienu iedzīvotāju. Tādējādi salīdzinājumā ar iedzīvotāju pirktspēju lauksaimniecības zemes pašreizējās cenas Slovākijā ir augstas.
- (6) Saskaņā ar Eurostat datiem Slovākijas zemes īpašuma struktūrā lielākais īpatsvars ir mazām ģimenes saimniecībām ar zemes platību līdz 2 ha, un to lielākā daļa nav orientēta uz tirgu. Šo nelielo saimniecību konsolidācija notiek ļoti lēni, un saimniecībām ar zemes platību līdz 2 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes vidējā platība laikā no 2001. līdz 2007. gadam palielinājusies no 0,5 ha līdz 0,6 ha. Lai gan lauksaimniecībā nodarbināti tikai 4,56 % no strādājošo kopējā skaita, gandrīz puse iedzīvotāju dzīvo laukos. Pēc Slovākijas iestāžu ziņām, netiek apsaimniekotas lielas lauksaimniecības zemju platības, kas ir privātipašums.
- (7) Lauksaimniecības zemes konsolidāciju kavē arī neapmierināto prasījumu dēļ nepabeigtais īpašuma tiesību restitūcijas process. Tāpēc līdz likumīgo īpašnieku atrašanai vairāk nekā 360 000 ha privātipašumā esošo lauksaimniecības zemju pārvalda Slovākijas Zemes fonds. Apmēram 130 000 ha zemju, kas ir valsts īpašumā, paliek Slovākijas Zemes fonda pārvaldībā. Šīs zemes kopā ar zemēm, par kurām juridiskais stāvoklis ir neskaidrs, ir gandrīz ceturtdaļa no Slovākijas Republikas lauksaimniecības zemju kopējās platības. Neskaidrības par īpašuma tiesībām neizbēgami kavē darījumus ar zemi un lauksaimniecības īpašumu konsolidāciju. Savukārt zemes platību sadrumstalotība vēl vairāk samazina konkurētspēju un rada situāciju, kurā saimniecības ir mazāk orientētas uz tirgu.

⁽¹⁾ COM(2008) 461, galīgā redakcija, 2008. gada 16. jūlijs.

- (8) Šādos apstākļos sagaidāms, un tā uzskata arī Slovākijas iestādes, ka ierobežojumu atcelšana no 2011. gada 1. maija Slovākijā varētu radīt spiedienu uz zemes cenām. Šā iemesla dēļ pēc pārejas perioda beigām Slovākijā varētu rasties nopietni lauksaimniecības zemes tirgus darbības traucējumi.
- (9) Tāpēc ir jāpiešķir 2003. gada Pievienošanās akta XIV pielikuma 3. nodaļā minētā pārejas perioda trīs gadu pagarinājums.
- (10) Lai pilnībā sagatavotos tirgus liberalizācijai, arī visnelabvēlīgākajos ekonomiskajos apstākļos joprojām ļoti svarīgi ir veicināt kredīta un apdrošināšanas pakalpojumu pieejamību lauksaimniekiem un, kā jau uzsvērts starpposma pārskatā, šā pārejas perioda laikā pabeigt lauksaimniecības reformu.
- (11) Ņemot vērā, ka Eiropas saimnieciskā uzplaukuma pamats vienmēr bijis vienots un atvērts tirgus, arī Slovākijā tās lauksaimniecības tirgum varētu dot labumu ārvalstu kapitāla ieplūšana. Kā uzsvērts 2008. gada starpposma pārskatā, ārvalstu ieguldījumiem lauksaimniecības nozarē būtu svarīga ilglaicīga ietekme uz kapitāla un zinātības nodrošināšanu, zemes tirgu funkcionēšanu un darba ražīgumu lauksaimniecībā. Ārvalstu īpašuma tiesību ierobežojumu pakāpeniska samazināšana pārejas perioda laikā veicinātu arī tirgus sagatavošanos pilnīgai liberalizācijai.
- (12) Tiesiskās noteiktības labad un lai novērstu juridisko vakuumu Slovākijas tiesību sistēmā pēc pašreizējā pārejas perioda beigām, šim lēmumam jāstājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Slovākijā attiecībā uz lauksaimniecības zemes iegādi pārejas periodu, kas minēts 2003. gada Pievienošanās akta XIV pielikuma 3. nodaļā, pagarina līdz 2014. gada 30. aprīlim.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2011. gada 14. aprīlī

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs*

José Manuel BARROSO